

Филология сериясы

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ

ВЕСТНИК

Серия филологическая

AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

EURASIAN JOURNAL

of Philology: Science and Education

№2

(арнайы шығарылым)

Алматы
«Қазақ университеті»
2020

KazNU Science • Қазақ Ғылымы • Наука Қазақстан

ХАБАРШЫ

ФИЛОЛОГИЯ СЕРИЯСЫ №2 (арнайы шығарылым)
маусым

ISSN 1563-0323
Индекс 75878; 25878

04. 05. 2017 ж. Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникация министрлігінде тіркелген

Күәлік № 16497-Ж

Журнал жылына 4 рет жарыққа шығады
(наурыз, маусым, қыркүйек, желтоқсан)

ЖАУАПТЫ ХАТШЫ

Зуева Н. Ю. – ф. ғ. к., доцент (Қазақстан)

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

Әбдіманұлы Ө., ф. ғ. д., профессор (ғылыми редактор)
(Қазақстан)

Досанова А. М., PhD, доцент м. а. (ғылыми редактордың
орынбасары) (Қазақстан)

Таева Р. М., ф. ғ. к., доцент (редактордың көмекшісі)
(Қазақстан)

Алпмтаева Л. Т., ф. ғ. к., доцент м. а. (редактордың
көмекшісі) (Қазақстан)

Джолдасбекова Б. У., ф. ғ. д., профессор, ҰҒА
корреспондент-мүшесі (Қазақстан)

Довна Орвин, ф. ғ. д., профессор, Торонто университеті
(Канада)

Евдокимова С. Б., PhD, асс. профессор, Браун
университеті (АҚШ)

Жан Жин Жин, доктор, профессор, Пекин ұлттық орталық
университеті (Қытай)

Қарағойшьева Д. А., ф. ғ. к., PhD, доцент (Қазақстан)

Квильянк С. А., ф. ғ. д., профессор, Орыс әдебиеті
институты (Ресей)

Мадиева Г. Б., ф. ғ. д., профессор (Қазақстан)

Морье Пост, PhD, профессор, Берген университеті
(Норвегия)

Насие Ылдыз, ф. ғ. д., профессор, Гази университеті
(Туркия)

Риверс Уильям П., ф. ғ. д., профессор, Ұлттық кеңес және
тілдерді дамыту жөніндегі халықаралық оқыту (АҚШ)

Сэт А. Агбо, PhD, асс. профессор, Лейкхад университеті
(Канада)

Темірболат А. Б., ф. ғ. д., профессор (Қазақстан)

Тымболова А. О., ф. ғ. д., профессор (Қазақстан)

ТЕХНИКАЛЫҚ ХАТШЫ

Тонкер А. (Қазақстан)

«Филология сериясы» қазіргі тіл білімі мен әдебиеттану және аралас мамандықтардың өзекті мәселелерін жариялауға арналған.

Министрліктегі білім және наука
Республикасы Қазақстан
Официалдык интернет-ресурс
Қазіргі тіл білімі мен ғылым сфересіндегі
білім және наука

ҚАЗАҚ
УНИВЕРСИТЕТІ
Ғылыми басылымдар бөлімінің басшысы
Гүлмира Шатқалова

ИБ № 13650

<i>Танкиева Н.Ш., Кунатиева К.С.</i> Дистанционное обучение языкам в вузе: анализ и перспективы	300
<i>Тілеубай Г.К., Тәттімбетова К.О., Қуатбек Н.</i> Theoretical aspects of the story genre	305
<i>Турбекова С.А., Адского Т.П., Зуева Н.Ю.</i> Организация самостоятельной работы при обучении русскому языку бакалавров естественнонаучных специальностей	312
<i>Турган Ш., Жаксылыков А.Ж.</i> Экспрессивные элементы в структуре в повести М. Симашко «Емшан»	317
<i>Үйсұмбаева К.К., Сарсекеева Н.К.</i> Анималистический контекст рассказов В.В. Мосолова	324
<i>Үтебекова А.С., Салханова Ж.К.</i> Intertextuality of the diaries of Bakhyt Kairbekov	330
<i>Утепова Р., Тілеубай Г.</i> Лирика Олжаса Сулейменова раннего периода	335
<i>Хайрушева Е.Е., Салханова Ж.Х.</i> Архетип дороги в поэзии Б. Канаянова	341
<i>Чекина Е.Б., Абилова Р.Д., Алдаберганызы Л.</i> Анализ приемов интерактивного обучения русскому языку с позиции компетентностного подхода	345

МРНТИ 17.01.11

Е.Е. Хайрушева¹ , Ж.Х. Салханова² ,Казахский национальный университет имени аль-Фараби,
Казахстан, г. Алматы, e-mail: khairusheva@mail.ru, salkhanova.zhanat@mail.ru**АРХЕТИП ДОРОГИ В ПОЭЗИИ
Б. КАНАПЬЯНОВА**

В статье рассматривается архетип дороги в поэзии Бахытжана Кананьянова. Утверждается, что пространство является одной из самых продуктивных литературно-художественных категорий в литературоведении, что объясняется их принадлежностью к числу наиболее общих, универсальных категорий культуры, определяющих параметры существования мира и основополагающие формы человеческого опыта. В творчестве каждого поэта выделяется устойчивый круг образов-мотивов, отражающий специфику авторского восприятия национально-культурных архетипов и реализующих определенную пространственно-временную модель. В поэзии Б. Кананьянова образ дороги – один из определяющих универсальных образов. Дорога – это древний образ-символ, спектральное звучание которого очень широко и разнообразно. Чаще всего образ дороги в произведении воспринимается в качестве жизненного пути героя, народа или целого государства. Отмечается, что в творчестве Бахытжана Кананьянова архетип дороги проявляется в полной мере, раскрываясь через широкий выбор лексических единиц, расширение семантики, метафоричности, а также использование поэтических приемов.

Ключевые слова: архетип, дорога, образ, поэзия, Б. Кананьянов.

Ye.Ye. Khairusheva¹, Zh.Kh. Salkhanova²,Казахский национальный университет имени аль-Фараби,
Казахстан, г. Алматы, e-mail: khairusheva@mail.ru, salkhanova.zhanat@mail.ru**The archetype of the road in the poetry of B. Kanapyanov**

The article discusses the archetype of the road in the poetry of Bakhytzhhan Kanapyanov. It is claimed that space is one of the most productive literary and artistic categories in literary criticism, which is explained by their belonging to the number of the most general, universal categories of culture, which determine the parameters of the existence of the world and the fundamental forms of human experience. In the work of each poet, a steady circle of images and motifs is highlighted, reflecting the specifics of the author's perception of national-cultural archetypes and implementing a specific spatio-temporal model. In the poetry of B. Kanapyanov, the image of the road is one of the defining universal images. The road is an ancient symbol-image, the spectral sound of which is very wide and diverse. Most often, the image of the road in the work is perceived as the life path of a hero, people or the whole state. It is noted that in the work of Bakhytzhhan Kanapyanov, the archetype of the road is fully manifested, revealing itself through a wide selection of lexical units, the expansion of semantics, metaphor, and also the use of poetic devices.

Key words: archetype, road, image, poetry, B. Kanapyanov.

Е.Е. Хайрушева¹, Ж.Х. Салханова²,ал-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті,
Қазақстан, Алматы, e-mail: khairusheva@mail.ru, salkhanova.zhanat@mail.ru**Б. Қананьянов поэзиясындағы жол архетипі**

Мақалада Бахытжан Қананьянов поэзиясындағы жол архетипі қарастырылады. Ғарыш – әдебиеттанудағы ең өнімді әдеби және көркем категориялардың бірі, бұл әлемнің өмір сүруінің параметрлерін және адам тәжірибесінің іргелі формаларын анықтайтын мәдениеттің ең жалпы, әмбебап санаттарына жататындығымен түсіндіріледі. Әр ақынның шығармашылығында автордың ұлттық-мәдени архетиптерді қабылдау ерекшелігін көрсететін және нақты кеңістік-уақытша модельді жүзеге асыратын бейнелер мен мотивтердің тұрақты шеңбері көрсетілген. Б. Қананьяновтың поэзиясында жол бейнесі жалпыға ортақ бейненің бірі болып табылады. Жол – ежелгі символ-сурет, оның спектрлік дыбысы өте кең және әртүрлі. Көбіне шығармадағы жол

Мы торопимся жить, в сердце коварство время
Все ниже удары на обнаженную нить.
Мы торопимся жить, в толчее там возвращаемся все мы,
И некогда нам даже близкого сердцу любить.
Мы торопимся жить, не ждут так у моря погоды,
Кислородной подушкой отодвигаем инфаркт.
Мы торопимся жить, во внезапных объятьях природы
Мы прошлую жизнь воспринимаем – как факт.
(«На мотив старых часов»)

Образ этот реализуется в произведении как выражение авторского мышления, с одной стороны, и как самодостаточной системы со своими законами, над которыми автор уже не властен, с другой стороны.

Асылбекова М. Диалоговое сознание в поэзии Казахстана конца XX-начала XXI веков // Асылбекова, 2014: 81).

Подводя итог, можно сказать, что архетип дороги проявляется в творчестве Бахытжана Канашьянова в полной мере, раскрываясь через широкий выбор лексических единиц, расширение семантики, метафоричности, а также использование поэтических приемов.

Казахстанского поэта Б. Канашьянова всегда отличало острое чувство дороги (пути), ведь недаром он называет себя кочевником, кочевником на новый лад – с авиабилетом, которому все по-человечески интересно и близко (Бадиков, 2002: 73).

Литература

- Канашьянов Б. Векзамеры: Стихи. – Алматы: ИД «Жибек жолы», 2003.
Толысбаева Ж.Ж. Жанры поэзии: история и современность. – Семипалатинск: Талант, 2007.
Беспалова О.Е. Содержание концепта путь / дорога по данным лексикографического исследования // Сборники конференций НИЦ Социосфера. – 2013. – № 17.
Иванова Н.Н. Высокая и поэтическая лексика // Языковые процессы современной русской художественной литературы. Поэзия. – М.: Наука, 1977.
Асылбекова М. Диалоговое сознание в поэзии Казахстана конца XX-начала XXI веков // Простор. – 2014. – № 11.
Бадиков В.В. «Чувство мира» в творчестве Бахытжана Канашьянова // Евразия. – 2002. – № 1.

References

- Aсылбекова М. (2014). Dialogovoe soznanie v poezii Kazakhstana kotsa XX-nachala XXI vekov. [Dialogue consciousness in the poetry of Kazakhstan at the end of the XX-beginning of the XXI centuries]. Prostor. No 11. (In Russian)
Badikov V.V. (2002). "Chuvstvo mira" v tvorchestve Bakhytzhana Kanapiyanova. ["Sense of the world" in the work of Bakhytzhana Kanapiyanov]. Evraziya. No 1. (In Russian)
Bespalova O.Ye. (2013). Soderzhanie kontsepta put / doroga po dannym leksikograficheskogo issledovaniya. [The content of the path / road concept according to lexicographic research]. Sborniki konferentsiy NITs Sotsiosfera. No 17. (In Russian)
Ivanova N.N. (1977). Vysokaya i poeticheskaya leksika. [High and poetic vocabulary]. Yazykovye protsessy sovremennoy russkoy khudozhestvennoy literatury. Poeziya. M.: Nauka. (In Russian)
Kanapiyanov B. (2003). Vekzametry. [Vekzametry]. Stikhi. Almaty: ID "Zhibek zholy". (In Russian)
Tolyzbaeva Zh.Zh. (2007). Zhanry poezii: istoriya i sovremennost. [Genres of poetry: history and modernity]. Semipalatinsk: Talant. (In Russian)